

08 april 2022

ING Economic Focus

Hoge inflatie leidt tot gedragsaanpassingen bij de Belgen

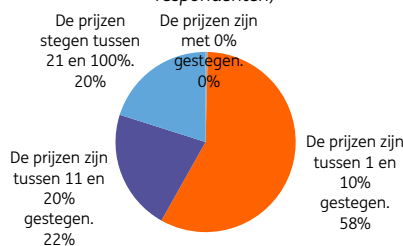
Inflatie is ongetwijfeld de belangrijkste economische uitdaging begin 2022. Het herstel na de pandemie en de sterke stijging van de energieprijzen had de inflatie in 2021 al sterk doen toenemen. De oorlog in Oekraïne heeft daar nog een schep bovenop gedaan, waarbij de inflatie historische hoogtes heeft bereikt en waarschijnlijk niet snel zal afnemen, wat gevolgen heeft voor de koopkracht van de huishoudens en de economische groei. Het is in deze context dat wij de Belgen wilden vragen¹ hoe zij de inflatie ervaren, maar ook hoe zij hun gedrag aanpassen aan de hoge inflatie. Ondanks de automatische indexering van lonen en uitkeringen in ons land, hebben de Belgen ten gevolge van de hoge inflatie hun lopende uitgaven verminderd, hun huizen minder verwarmd en minder gespaard.

Inflatie bleef niet onopgemerkt

Volgens onze enquête ervaart 58% van de Belgen een prijsstijging tussen 1 en 10% voor de goederen en diensten die zij regelmatig kopen. Voor 42% van de Belgen ligt de waargenomen prijsstijging zelfs hoger dan 10% (22% vindt dat de prijsstijging tussen 11 en 20% ligt, terwijl voor 20% van de Belgen de inflatie hoger ligt dan 21%). Jongeren en mensen met de laagste inkomens maken vaker gewag van hoge inflatie dan ouderen en mensen met hogere inkomens. Over het geheel genomen suggereren deze gegevens dat de gevoelens van de Belgen over de inflatie gemiddeld niet fundamenteel verschillen van de officiële inflatiestatistiek, die voor maart 2022 een Belgische inflatie van 8,31% aangeven (9,3% voor de geharmoniseerde index), ook al worden bepaalde segmenten van de bevolking geconfronteerd met een hogere inflatie

Fig. 1. De Belgen voelden de prijsstijging...

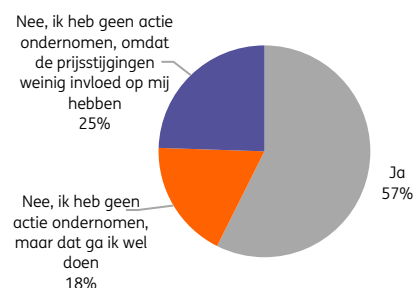
Met hoeveel procent denk je dat de prijzen van goederen en diensten die je doorgaans aankoopt in de afgelopen 12 maanden zijn gestegen? (%van de respondenten)

Bron: ING Consumer Survey 2022

Fig. 2. .... En ze hebben hun gedrag aangepast

Hebben de prijsstijgingen invloed gehad op jouw manier van sparen en geldbeheer en heeft u actie ondernomen om het aan te pakken?

Bron : ING Consumer Survey 2022

Inflatie drukt spaargeld

Deze inflatoire context heeft een sterke invloed op de financiële beslissingen die door de Belgische gezinnen worden genomen. Zo geeft 57% van de Belgen aan dat zij hun spaar-, investerings- of leengedrag hebben gewijzigd om de hogere inflatie het hoofd te bieden. 18% heeft zijn gedrag nog niet gewijzigd, maar overweegt dat wel te doen. Slechts 11% van de Belgen hebben hun financiële beslissingen niet gewijzigd omdat zij zich niet erg aangesproken voelen. Het zijn vooral de jongsten die aangeven dat zij niet getroffen zijn.

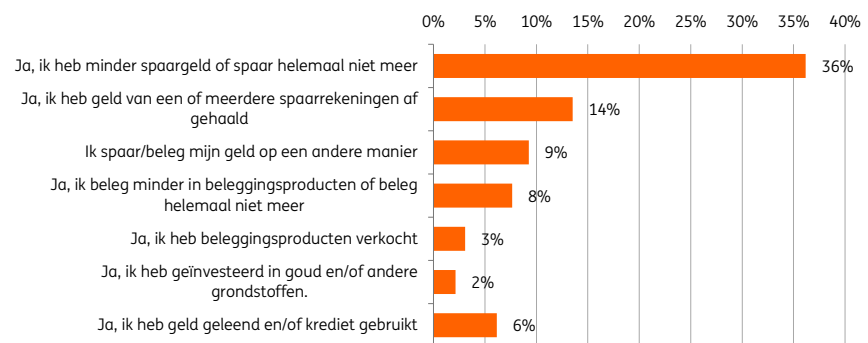
Charlotte de Montpellier
Senior Economist
Brussels +32 473 63 49 28
Charlotte.de.montpellier@ing.com

¹ Internationale enquête, in opdracht van ING uitgevoerd door Ipsos. Enquête uitgevoerd tussen 15 en 23 maart 2022, bij een representatieve steekproef van 1005 Belgen. Dezelfde enquête werd gehouden in Duitsland, Roemenië, Polen, Turkije, Spanje en Nederland.

Veranderingen in het financiële gedrag houden voornamelijk verband met een vermindering van de besparingen. 36% van de Belgen zegt minder geld op zijn spaarrekening te hebben gezet (vermindering van de spaarstroom) en 14% zegt geld van zijn spaarrekening te hebben gehaald (vermindering van de spaarvoorraad). Jongeren van 18 tot 24 jaar hebben aanzienlijk minder vaak dan andere leeftijdsgroepen hun spaargeld verminderd. Wat de beleggingen betreft, heeft 9% van de Belgen de belegde bedragen verminderd (vermindering van de stroom) en 8% heeft beleggingsproducten verkocht die zij in bezit hadden (vermindering van de voorraad). Bovendien hebben aanzienlijk meer 18-34-jarigen dan Belgen in andere leeftijdsgroepen de manier waarop zij beleggen of sparen veranderd. Dit resultaat kan in verband worden gebracht met de recente studie van de FSMA, die wijst op een toegenomen belangstelling van jongeren om in de aandelenmarkt te beleggen².

Fig. 3. Belgen sparen minder bij stijgende prijzen

Hebben de prijsstijgingen invloed gehad op jouw manier van sparen en geldbeheer? (% van de respondenten)

Bron : ING Consumer Survey 2022

Inflatie vermindert de vraag naar goederen en diensten

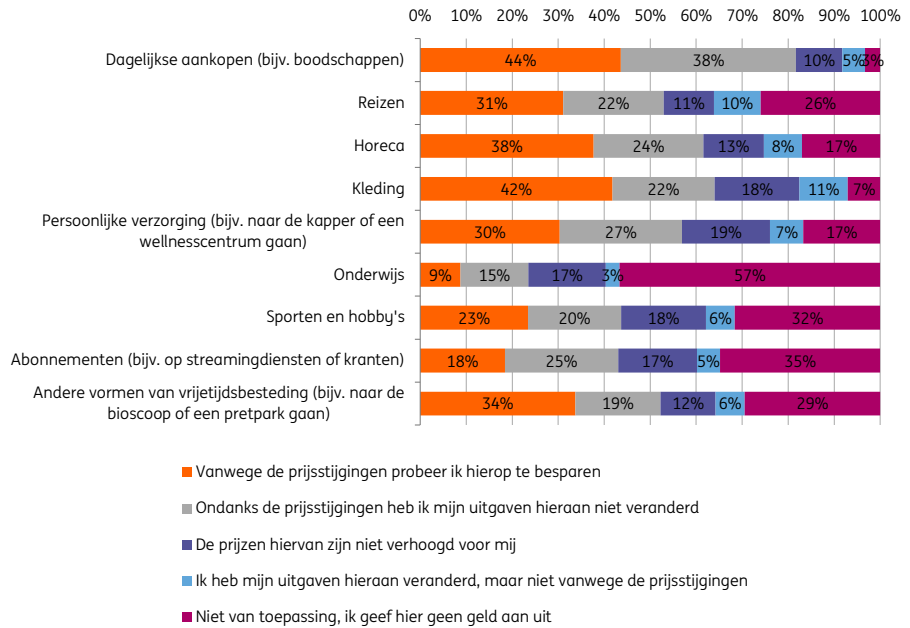
Uit macro-economisch oogpunt kan een inflatie die zo hoog is als vandaag, destabiliserend voor de gehele economie. Bovendien lijdt het weinig twijfel dat de huidige sterke prijsstijging in de komende maanden tot een vermindering van de economische groei zal leiden. De stijging van de energieprijzen komt immers neer op een aantasting van de koopkracht van de huishoudens, hetgeen meestal leidt tot een vermindering van andere soorten uitgaven. Deze aderlating wordt grotendeels opgevangen door het mechanisme van automatische indexering van lonen en sociale uitkeringen, zij het met enige vertraging (de indexering is niet maandelijks).

De daling van de uitgaven wordt zeer duidelijk waargenomen in ons huishoudelijk onderzoek. 44% van de respondenten zegt dat zij proberen te besparen op hun dagelijkse uitgaven (voeding en boodschappen) om de algemene prijsstijging het hoofd te bieden. 42% van de Belgen bezuinigt op kleding, 38% op bars/restaurants, 34% op vrijetijdsbesteding (bv. bioscoop, pretpark,...) en 31% bezuinigt op reizen. Ongeacht de categorie proberen minder jongeren dan ouderen te besparen op hun uitgaven om het hoofd te bieden aan de inflatoire context. Deze gegevens wijzen er dus op dat de Belgen hun uitgaven in alle goederencategorieën terugschroeven, wat waarschijnlijk zal leiden tot een duidelijke vertraging van de Belgische economie, waardoor er (tijdelijk) een einde komt aan het herstel na de pandemie. Dit lijkt onze prognose van (ten minste) een kwartaal negatieve groei in België dit jaar te bevestigen.

² <https://www.fsma.be/nl/news/jongeren-op-de-beurs>

Fig. 4. De Belgen bezuinigen, vooral op voeding en kleding

Op welke manier hebben de prijsstijgingen invloed gehad op je uitgaven aan? (% van de respondenten)

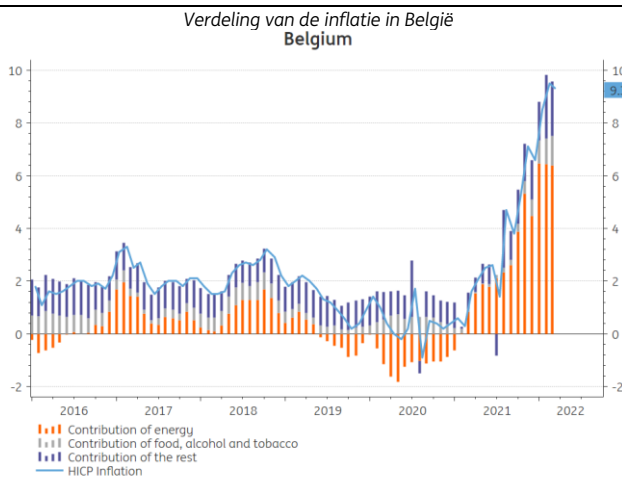
Bron : ING Consumer Survey 2022

De Belgen verwarmen al minder

Volgens de officiële gegevens voor België is momenteel meer dan twee derde van de inflatie te wijten aan de stijging van de energieprijzen (zie grafiek). Daarom hebben we de Belgen specifiek gevraagd naar hun gedrag ten aanzien van stijgende energieprijzen.

In de eerste plaats kunnen we vaststellen dat 73% van de Belgen de stijging van de energiekosten in hun woning voelen. Voor de helft van de Belgen zijn de energiekosten van hun woning sterk gestegen (voor een kwart is de stijging kleiner). Ondanks het bestaan van vaste contracten met energieleveranciers geeft slechts 12% van de Belgen aan dat zij geen stijging van de energieprijzen hebben gevoeld (en 3% heeft een daling gezien).

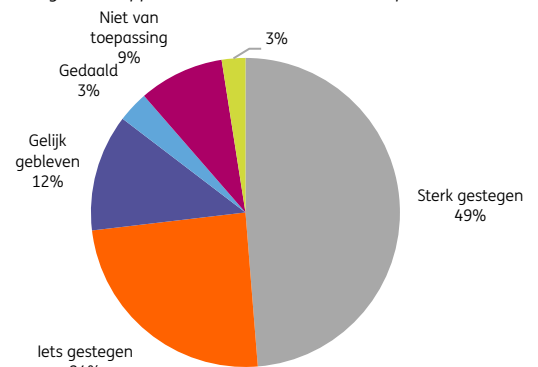
Fig. 5. Inflatie in België is vooral te wijten aan hogere energieprijzen

Bron : Statbel, Refinitiv Datastream, ING Economic Research

Fig. 6. ¾ van de Belgen geeft aan dat hun energiekosten zijn gestegen

Hoe zijn de energiekosten de afgelopen 6 maanden geëvolueerd voor je woning? (huis, appartement enz.)? (% van de respondenten)

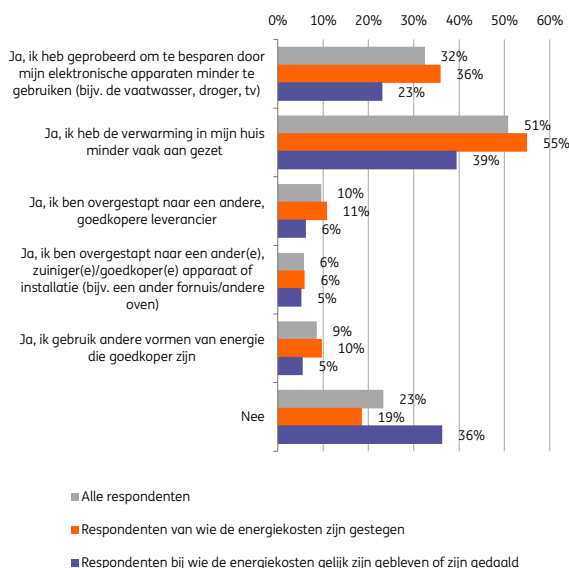

Bron : ING Consumer Survey 2022

Gezien deze sterke stijging van de energieprijzen zijn de Belgen begonnen hun gedrag aan te passen om hun energieverbruik te beperken en de impact van de prijsstijging op hun budget te verminderen. Meer dan de helft van de Belgen (51%) zegt dat ze de verwarming in hun huis hebben verminderd. Meer vrouwen (55%) dan mannen (46%) hebben de temperatuur in hun huis verlaagd. Verrassend genoeg kan dit gedrag ook worden waargenomen bij Belgen die hun energiekosten niet hebben zien stijgen: 40% van hen zegt zijn verwarmingsverbruik te hebben verminderd. Bovendien hebben meer Belgen dan hun Europese burens de temperatuur van hun thermostaat verlaagd. Van degenen die hun energiekosten hebben zien stijgen, heeft 55% van de Belgen zijn verwarming verminderd, tegenover 44% van de Duitsers en 46% van de Spanjaarden (in Nederland is de verhouding vergelijkbaar). Voorts geeft 1/3 van de ondervraagde Belgen (32%) aan dat zij hun gebruik van elektronische apparaten (vaatwasmachines, droogtrommels, televisie, ...) hebben verminderd. Een soortgelijk resultaat wordt waargenomen in de andere Europese landen. 9% van de Belgen zegt te zijn overgeschakeld op een goedkopere energiebron. Ten slotte zijn sommige respondenten van leverancier veranderd om lagere prijzen te krijgen, en hebben anderen hun elektrische toestellen veranderd om het verbruik te verminderen (grafiek)³.

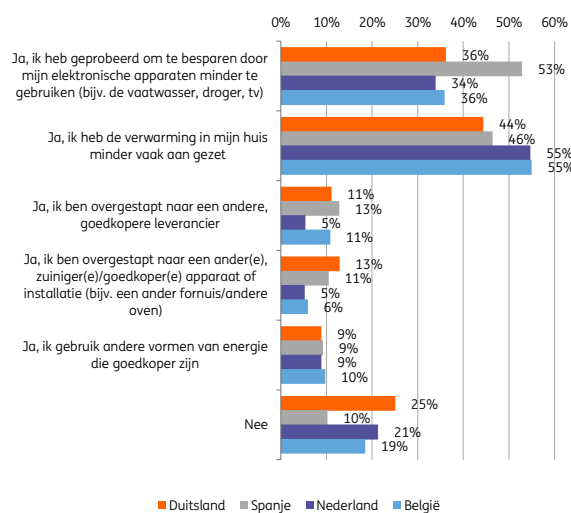
Fig. 7. De meeste Belgen stoken minder

Heeft de stijging van de energieprijzen je ertoe aangezet om meer dan vroeger te besparen op de energiekosten in je woning? (elektriciteit, gas, verwarming enz.)?

Fig. 8. Meer Belgen dan hun Europese burens stoken minder

Heeft de stijging van de energieprijzen je ertoe aangezet om meer dan vroeger te besparen op de energiekosten in je woning? (elektriciteit, gas, verwarming enz.)?(% van degenen die een stijging van hun energiekosten ondervinden)

Bron : ING Consumer Survey 2022

Bron : ING Consumer Survey 2022

Financiële gezondheid sterk verslechterd, ondanks indexing

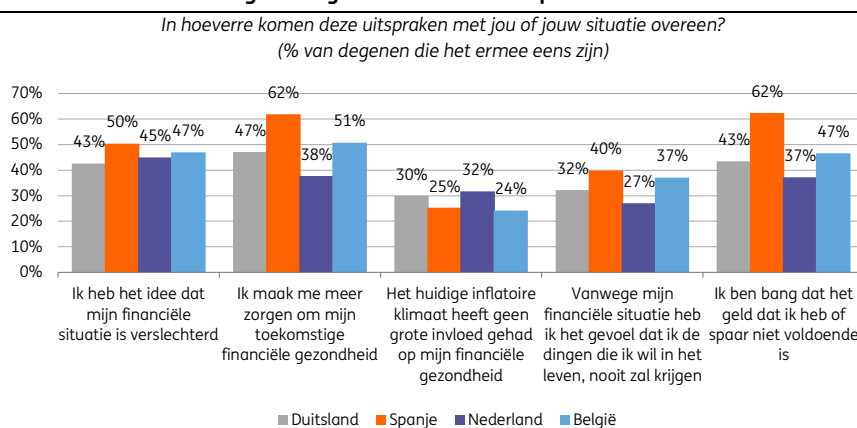
Zoals verwacht speelt de inflatie een belangrijke rol in de manier waarop de Belgen hun financiële gezondheid beoordelen. Zo vindt 47% van de Belgen dat hun financiële gezondheid is verslechterd en zegt 50% van de Belgen dat ze zich meer zorgen maken over hun financiële gezondheid. Minder dan een kwart van de Belgen geeft aan dat hun financiële gezondheid niet wezenlijk is aangetast door de inflatie, waarbij meer mannen (27%) dan vrouwen (21%) dit aangeven. Bovendien geeft 56% van de Belgen aan dat zij zich door het huidige inflatieklimaat minder comfortabel voelen over hun spaarniveau.

Hoewel België een van de weinige landen ter wereld is waar een automatisch indexeringsmechanisme de inkomens tegen inflatie beschermt, vinden de Belgen

³ Dit komt na een reeds recordjaar 2021. Volgens de Vlaamse energieregulator VREG is in 2021 25% van de Vlaamse huishoudens van elektriciteitsleverancier veranderd en 29% van gasleverancier: <https://www.tijd.be/ondernemen/milieu-energie/recordaantal-vlamingen-wisselt-van-energieleverancier/10378515.html?loginSuccess=true>

verrassend genoeg dat hun financiële gezondheid evenveel of meer is verslechterd dan die van hun tegenhangers in andere Europese landen. Zo vinden bijvoorbeeld minder Belgen (24%) dan hun Nederlandse (32%) en Duitse (30%) burens dat de inflatie geen invloed heeft gehad op hun financiële gezondheid (grafiek). Dit houdt waarschijnlijk verband met het feit dat de inflatie in België hoger is dan het Europese gemiddelde. Het feit dat de inflatie sinds 1983 niet meer zo hoog is geweest, speelt waarschijnlijk ook een rol in deze reacties, omdat de Belgen gewoon niet (meer) gewend zijn de prijzen van de goederen en diensten die zij consumeren zo sterk te zien stijgen, waardoor hun pessimisme ondanks de bescherming van de indexing toeneemt. Bovendien heeft de inflatie een zeer negatief effect op spaarders omdat de reële waarde van hun spaargeld er aanzienlijk door vermindert. Wij weten echter dat de Belgen tot de Europese kampioenen op het gebied van sparen behoren en daarom waarschijnlijk meer dan hun burens getroffen worden door het verlies van de reële waarde van hun opgebouwde spaargeld.

Fig. 9. De Belgen vinden dat hun financiële gezondheid evenveel of meer is verslechterd dan hun tegenhangers in andere Europese landen

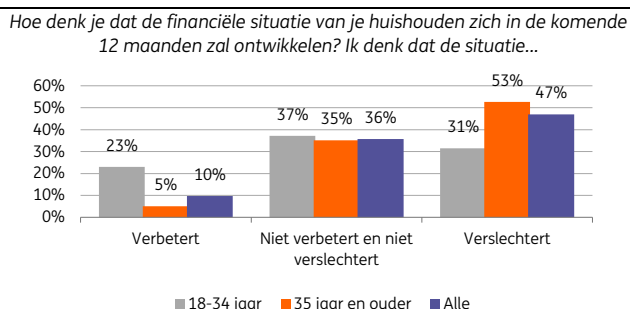

Bron : ING Consumer Survey 2022

Belgen pessimistisch voor de komende twaalf maanden

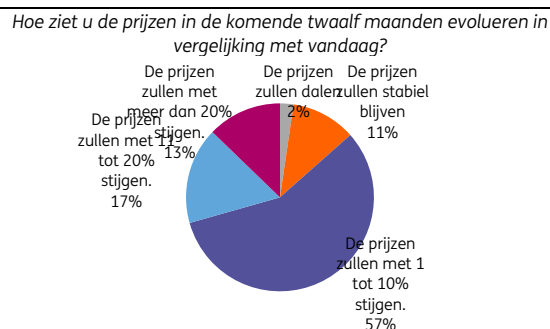
Deze verslechtering van de financiële situatie geeft niet veel aanleiding tot optimisme voor de komende maanden. Gevraagd naar de vooruitzichten denkt 47% van de Belgen dat de financiële situatie van hun huishouden in de komende 12 maanden zal verslechteren, terwijl 10% verwacht dat de situatie zal verbeteren. Jongeren (18-35 jaar) zijn veel optimistischer dan 35-plussers: 23% denkt dat hun financiële situatie dit jaar zal verbeteren (tegen 5% van de 35-plussers).

Fig. 10. De Belgen denken dat de financiële situatie van hun huishouden zal verslechteren

Bron : ING Consumer Survey 2022

Fig. 11. De Belgen denken dat de prijzen in België verder zullen stijgen

Bron : ING Consumer Survey 2022

Deze verwachte verslechtering van de financiële situatie van de gezinnen hangt samen met de inflatieverwachtingen van de Belgen voor de komende 12 maanden. 87% van de Belgen denkt dat de prijzen in België verder zullen stijgen: 57% denkt dat ze met 1 tot 10%

zullen stijgen en 29% verwacht dat de prijzen met meer dan 11% zullen stijgen. Slechts 11% verwacht dat de prijzen zich zullen stabiliseren, en 2% van de respondenten ziet de prijzen dalen. In de hoofden van de Belgen lijkt de inflatoire context van blijvende aard te zijn, wat waarschijnlijk hun pessimisme voor het komende jaar verklaart, maar ook de waargenomen gedragsveranderingen.

Disclaimer

Deze publicatie, opgesteld door de afdeling Economische en Financiële Analyse van ING België N.V. ("ING") is uitsluitend bedoeld ter informatie en houdt geen rekening met de beleggingsdoelstellingen, financiële situatie of middelen van een bepaalde gebruiker. De informatie in deze publicatie is geen aanbeveling om te beleggen en is geen juridisch, fiscaal of beleggingsadvies noch een aanbod of uitnodiging om financiële instrumenten te kopen of te verkopen. Alle redelijke maatregelen werden genomen om ervoor te zorgen dat deze publicatie niet onwaar of misleidend is, maar ING kan niet garanderen dat de informatie volledig is of de informatie meegedeeld door derden correct is. ING is niet aansprakelijk voor directe, indirecte of gevolgschade die voortvloeit uit het gebruik van deze publicatie, behoudens grove fout van ING. Tenzij anders vermeld, zijn eventuele opinies, voorspellingen of schattingen uitsluitend toe te rekenen aan de auteur(s), zoals deze gelden op de publicatiedatum. Bovendien kunnen deze zonder voorafgaande kennisgeving worden gewijzigd.

Mogelijk is de verspreiding van deze publicatie onderworpen aan wettelijke of reglementaire beperkingen in verschillende rechtsgebieden en wie die deze publicatie in handen krijgt, dient zich te informeren over, en zich te houden aan, deze beperkingen.

Op dit rapport zijn auteurs- en databankrechten van toepassing en dit rapport mag niet gereproduceerd, verspreid of gepubliceerd worden voor welke doeleinden dan ook zonder de voorafgaandelijke, uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van ING. Alle rechten voorbehouden. Aan de publicerende juridische entiteit, ING België N.V is vergunning verleend door de Nationale Bank van België en zij staat onder toezicht van de Europese Centrale Bank (ECB), de Nationale Bank van België (NBB) en de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA). ING België N.V. is opgericht in België (ondernemingsnummer 0403.200.393 te Brussel).

In het Verenigd Koninkrijk is deze informatie goedgekeurd en/of medegedeeld door ING Bank N.V., London Branch. ING Bank N.V., London Branch heeft een vergunning van de Prudential Regulation Authority en is onderworpen aan de regelgeving van de Financial Conduct Authority en aan beperkte regelgeving van de Prudential Regulation Authority. ING Bank N.V., London Branch is geregistreerd in Engeland (registratienummer BR000341) op 8-10 Moorgate, Londen EC2 6DA.

Voor Amerikaanse beleggers: Wie dit rapport wenst te bespreken of transacties wenst uit te voeren met de effecten die hierin besproken werden, dient contact op te nemen met ING Financial Markets LLC, dat lid is van de NYSE, FINRA en SIPC en onderdeel is van ING, en dat de verantwoordelijkheid draagt voor de verspreiding van dit rapport in de Verenigde Staten conform de toepasselijke voorschriften.

Verantwoordelijke uitgever: Peter Vanden Houte, Marnixlaan 24, 1000 Brussel, België.